

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.411.002.02.2015
D/15/506

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst ujednolicony
zgodnie z uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 26 listopada 2015 r. (znak: KPK-KPO.443.212.2015)
oraz po uwzględnieniu oczywistych omyłek pisarskich

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/15/506 – Opłaty za studia w publicznych szkołach wyższych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	Bogdan Jasiński, doradca ekonomiczny, na podstawie legitymacji służbowej nr 15535 Andrzej Zaleski-Ejgierd, doradca ekonomiczny, na podstawie legitymacji służbowej nr 15563
Jednostka kontrolowana	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego, zwana dalej „AWF” lub „Uczelnią”, ul. Marymoncka 34, 00-968 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rektorem AWF jest od 1 września 2012 r. dr hab. prof. AWF Andrzej Mastalerz, zwany dalej „Rektorem”.

(dowód: akta kontroli, str. 1)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli uchwalone przez władze AWF i obowiązujące w latach akademickich 2014/2015 oraz 2015/2016 zasady pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne były, poza wymienionymi niżej wyjątkami, zgodne z przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym². Najwyższa Izba Kontroli ma zastrzeżenia do przyjętych przez Uczelnię trybu i warunków zwalniania z tych opłat oraz do udzielenia dziekanom wydziałów upoważnienia do ustalania wysokości niektórych opłat. Przeprowadzona kontrola wykazała ponadto przypadki nieprawidłowego stosowania przez AWF przepisów ustawy PSW oraz aktów wewnętrznych normujących ustalenie i pobieranie opłat za świadczone usługi edukacyjne a także przepisów ustawy PSW nakładających na Uczelnię określone obowiązki informacyjne.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Rektor AWF, na podstawie uchwał Senatu, określił na lata akademickie 2014/2015 i 2015/2016 wysokości opłat na studiach niestacjonarnych, m.in.: najwyższą opłatę (jednorazową) przewidziano na kierunku Wychowanie fizyczne - 3 310 zł za semestr (studia I stopnia), natomiast najniższą na kierunku Pielęgniarstwo - 1 990 zł za semestr (studia I stopnia). Opłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia określono w wysokości 100 zł na kierunku, gdzie wymagany był sprawdzian sprawności fizycznej oraz 85 zł na pozostałe kierunki studiów i nie przekraczały maksymalnej wysokości tych opłat określonych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednocześnie uwagę, że uchwała nr 78/2012/2013 Senatu Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne świadczone przez AWF Warszawa oraz trybu i warunków zwalniania studentów w całości lub w części z opłat za kształcenie zawiera nieprecyzyjne postanowienia, mogące utrudniać studentom korzystanie ze zwolnienia i dające organom AWF zbyt duży margines swobody przy ocenie składanych przez studentów wniosków, co w rezultacie może prowadzić do tego, że część przewidzianych w tej uchwale zwolnień nie będzie w ogóle stosowana.

W latach akademickich 2014/2015-2015/2016 Uczelnia uzyskała nieuprawnione przychody w kwocie 4,5 tys. zł z tytułu wniesienia przez 303 osoby ubiegające się o przyjęcie na

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm., zwana dalej ustawą PSW.

kierunki, na które wymagany był sprawdzian sprawności fizycznej, opłaty za postępowanie kwalifikacyjne w wysokości 100 zł, w sytuacji, gdy z przeprowadzenia tego testu zrezygnowano.

Ustalone przez Senat Uczelni zasady wiążące Rektora AWF przy zawieraniu umowy ze studentami nie były w pełni przestrzegane. Niezgodnie z § 1 pkt 7 uchwały nr 78/2012/2013 Senatu AWF z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne świadczone przez AWF, w umowach zawieranych ze studentami pierwszego roku studiów niestacjonarnych I i II stopnia w latach akademickich 2012/2013-2014/2015 zapisano, że opłata za studia objęte planem studiów ustalana jest na każdy semestr oddzielnie, zamiast na cały okres studiów.

Dziekani wydziałów, zamiast Rektora Uczelni, ustalali w drodze decyzji wysokość opłat za usługi edukacyjne związane z powtarzaniem określonych zajęć w ramach danego przedmiotu z powodu niezadowalających wyników w nauce na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, co było niezgodne z art. 99 ust. 2 PSW oraz uregulowaniami wewnętrznymi Uczelni.

Uczelnia nie zamieszczała na swojej stronie internetowej m.in. wzoru umowy ze studentami, informacji o wysokości opłat za usługi edukacyjne określonych w art. 99 ust. 1 PSW, a także o wysokości kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do świadczenia usług edukacyjnych, do czego zobowiązywał Uczelnię art. 160a ust. 6 PSW, który wszedł w życie z dniem 1 października 2014 r.

Uczelnia podejmowała nieskuteczne działania mające na celu wyegzekwowanie nieuiszczonych przez studentów opłat za zajęcia dydaktyczne, co doprowadziło do przedawnienia należności w kwocie 328,3 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zgodność wprowadzonych przez Uczelnię regulacji wewnętrznych dotyczących opłat za studia z obowiązującymi przepisami prawa.

Opis stanu faktycznego

1.1. W roku akademickim 2014/2015 AWF prowadziła studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia na siedmiu kierunkach studiów prowadzonych w ramach pięciu wydziałów. Liczba studentów, począwszy od 2007 r. (6 457 osób), zmniejszała się sukcesywnie, wynosząc w 2014 r. 5 745 osób (spadek o 12,4%)³. O ile w latach 2005-2014 odnotowano systematyczny wzrost liczby studentów studiów stacjonarnych (z 3 459 do 4 867 osób, tj. o 40,7%), to liczba studentów studiów niestacjonarnych zmniejszyła się o 305% (z 2 677 w 2005 r. do 878 w 2014 r.). W powyższym okresie liczba osób studiujących na studiach stacjonarnych w AWF była rokrocznie wyższa od liczby studentów kształcących się na studiach niestacjonarnych, co było zgodne z art. 163 ust. 2 ustawy PSW.

Liczba uczestników studiów podyplomowych wzrastała w latach 2005-2009 (z 272 do 495 osób), by następnie sukcesywnie zmniejszyć się do 215 osób w 2014 r. (o 230,2%). Tendencja spadkowa wystąpiła także w liczbie uczestników kursów doszkalających – z 1 583 w 2005 r. do 369 osób w 2014 r. (429%).

W latach 2005-2008, w ramach szkoły trenerów funkcjonującej do 2012 r., występowała tendencja wzrostowa uczestników kursów doszkalających z 70 do 111 osób. W latach 2010-2012 uczestniczyło w niej odpowiednio 77, 168 i 104 uczestników.

(dowód: akta kontroli, str. 88-89)

Przychody Uczelni ogółem wynoszące w 2005 r. 73 995,5 tys. zł wzrosły do 78 590,4 tys. zł w 2014 r. (o 6,2%), pomimo spadku liczby studentów o 12,4%. Wzrosły również przychody z działalności dydaktycznej – z 63 198,9 tys. zł w 2005 r. do 69 801,7 tys. zł w 2014 r. (o 10,4%). Przychody Uczelni z działalności dydaktycznej w relacji do przychodów Uczelni ogółem najwyższy poziom osiągnęły w 2007 r. (94,7%), natomiast w następnych latach uwidoczniła się tendencja spadkowa do poziomu 88,8% w 2014 r.

³ Dane dotyczące liczby studentów według stanu na dzień 30 listopada roku poprzedniego. Dane te nie obejmują studentów cudzoziemców.

Przychody z opłat za zajęcia dydaktyczne osiągnęły najwyższą wartość w 2007 r. (13 583,2 tys. zł), zmniejszając się do 6 581,5 tys. zł w 2014 r. (48,4%), co mogło wynikać ze spadku liczby studentów studiów niestacjonarnych (o 305%). Przychody te w relacji do wysokości przychodów z działalności dydaktycznej w latach 2005-2007 kształtowały się na poziomie 20,5%, systematycznie malejąc w następnych latach do 9,4% w 2014 r.

(dowód: akta kontroli, str.88-89)

1.2. W latach 2011-2014 wysokość przychodów AWF za świadczone usługi edukacyjne zmniejszyła z 8 615,5 tys. zł w 2012 r. (najwyższa kwota w ww. latach) do 6 581 tys. zł w 2014 r. Największy wpływ na wysokość przychodów AWF za świadczone usługi edukacyjne miały opłaty za kształcenie studentów na studiach niestacjonarnych. O ile w 2012 r. przychody te wynosiły 5 377,6 tys. zł (najwyższa kwota w latach 2011-2014), to w 2014 r. zmniejszyły się do kwoty 2 933 tys. zł, tj. z 62,4% do 44,6% przychodów z tej działalności. Kolejną pozycję w strukturze przychodów z tytułu świadczenia usług edukacyjnych stanowiły opłaty wynikające z prowadzenia studiów podyplomowych, kursów doszkalcających oraz szkoleń, które wzrosły z 1 419,8 tys. zł w 2011 r. do 1 427,6 tys. zł w 2014 r., co stanowiło odpowiednio 16,8% i 21,7% wartości tych przychodów.

(dowód: akta kontroli, str. 89, 151)

1.3. Wysokość opłat za usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy PSW, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz innych opłat pobieranych w latach akademickich 2010/2011-2012/2013 była ustalana na podstawie uchwał Senatu AWF⁴. Natomiast od roku akademickiego 2013/2014, zgodnie z art. 99 ust. 2 ustawy PSW, opłaty te ustalane były przez Rektora Uczelni⁵.

(dowód: akta kontroli str. 30-54, 216-220)

1.4. Senat AWF w uchwale nr 63/2014/2015 z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie określenia organizacji potwierdzania efektów uczenia się ustalił, że za przeprowadzenie tego postępowania pobierane będą opłaty, o których mowa art. 98 ust. 1 pkt 3a ustawy PSW, według zasad określonych odrębnie przez Rektora, na podstawie kosztorysów przygotowanych przez wydziały. Do podjęcia powyższej uchwały zobowiązywał Senat Uczelni art. 44 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw⁶. W uchwale wskazano, że wysokość przedmiotowej opłaty ustalana miała być przez dziekana wydziału uprawnionego do przeprowadzenia procedury potwierdzania efektów uczenia się lub osobę przez niego upoważnioną z zachowaniem zasady, że wysokość opłaty nie może przekroczyć kosztów ponoszonych przez Uczelnię w zakresie świadczenia tej usługi o więcej niż 20%. Wysokość opłat za przeprowadzenie procedury potwierdzania efektów uczenia się miała być zróżnicowana w zależności od kierunku studiów oraz zakresu formalnego procesu weryfikacji posiadanych przez daną osobę efektów uczenia się, mającego na celu przyjęcie jej na studia w AWF.

Do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 7 września 2015 r. nie zostały ustalone zasady pobierania opłat za przeprowadzenie postępowania potwierdzenia efektów uczenia się. Rektor AWF nie wyjaśnił powodów nie ustalenia zasad pobierania opłat za przeprowadzenie postępowania potwierdzenia efektów uczenia się. Podał natomiast, że określone w uchwale Senatu zasady pobierania opłat za przeprowadzenie powyższego postępowania będą obowiązywały od roku akademickiego 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 82-87)

1.5. Rektor AWF w zarządzeniach: nr 56/2013/2014 z dnia 2 czerwca 2014 r. oraz nr 54/2014/2015 z dnia 3 czerwca 2015 r. ustalił wysokość opłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia w latach akademickich 2014/2015 i 2015/2016 w wysokości 100 zł dla osób ubiegających się o przyjęcie na studia, na które postępowanie

⁴ Uchwała Senatu nr 49/2009/2010 z dnia 13 lipca 2010 r.; nr 45/2010/2011 z dnia 19 lipca 2011 r.; nr 34/2011/2012 z 22 maja 2012 r.

⁵ Zarządzenia Rektora AWF: nr 79/2012/2013 z dnia 28 czerwca 2013 r. zmienione zarządzeniem nr 81/2012/2013 z dnia 8 lipca 2013 r.; nr 61/2013/2014 z dnia 14 lipca 2014 r.; nr 62/2014/2015 z dnia 15 lipca 2015 r.

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 1198 ze zm.

kwalifikacyjne obejmuje sprawdzian sprawności fizycznej oraz w wysokości 85 zł dla osób ubiegających się o przyjęcie na studia, na które postępowanie kwalifikacyjne nie obejmuje takiego sprawdzianu. Wysokość tych opłat była równa maksymalnej ich wysokości określonej na rok akademicki 2014/2015 oraz 2015/2016 w rozporządzeniach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w tej sprawie⁷. Wysokość opłaty na rok akademicki 2014/2015 i 2015/2016⁸ w wysokości 100 zł dla osób ubiegających się o przyjęcie na studia, na które postępowanie kwalifikacyjne obejmuje sprawdzian sprawności fizycznej, ustalona została na podstawie średniej kalkulacji kosztów procesu rekrutacyjnego na kierunkach, na których wymagany jest sprawdzian sprawności fizycznej.

Sporządzone na rok akademicki 2014/2015 i 2015/2016 opracowane kalkulacje kosztów procesu rekrutacyjnego w odniesieniu do kierunków, na których wymagany jest test sprawności fizycznej i na pozostałe kierunki miały charakter ogólny obejmując koszty wspólne (wynagrodzenie Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej, usługi obce, materiały oraz pozostałe koszty bezpośrednie) i koszty na kierunku obejmujące wynagrodzenie komisji rekrutacyjnej oraz usługi obce. Na przykład na kierunku Wychowanie fizyczne w Warszawie w roku akademickim 2014/2015 i 2015/2016 planowane koszty procesu rekrutacyjnego określono na odpowiednio 58,8 tys. zł i 71,6 tys. zł, natomiast koszt jednostkowy w kwocie w wysokości odpowiednio 106,9 zł i 109,5 zł.

W roku akademickim 2014/2015 i 2015/2016 w postępowaniu rekrutacyjnym wzięło udział, i wniosło stosowną opłatę, odpowiednio 3 986 i 2 411 kandydatów, w tym 853 i 638 osób na kierunek Wychowanie fizyczne. W roku akademickim 2014/2015 przychody Uczelni z tytułu postępowania rekrutacyjnego wyniosły 374,9 tys. zł, natomiast koszty 376,4 tys. zł (w tym 86,1 tys. w wydziale w Białej Podlaskiej). Z częściowego, obejmującego wydziały Uczelni w Warszawie, rozliczenia kosztów rekrutacji na rok akademicki 2015/2016 (według stanu na 4 września 2015 r.) wynika, że koszty wyniosły 69,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 102-103, 276-279, 280, 360-377)

Z badania próby celowej 50 umów zawartych ze studentami pierwszego roku studiów w roku akademickim 2014/2015⁹ wynika, że umowy te zawierane były na cały okres studiów, zawierały warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów określonych w art. 98 ust. 1 pkt 5 ustawy PSW oraz opłat za usługi edukacyjne określonych w art. 99 ust. 1 pkt 1-6 ustawy PSW i były zawierane nie wcześniej niż po wydaniu decyzji o przyjęciu na studia i nie później niż w terminie trzydziestu dni od rozpoczęcia zajęć.

(dowód: akta kontroli, str. 90)

Uwagi dotyczącej
badanej działalności

1. Niezgodnie z § 1 ust. 7 uchwały nr 78/2012/2013 Senatu AWF z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne świadczone przez AWF, w § 5 pkt 8 umów zawieranych ze studentami pierwszego roku studiów niestacjonarnych I i II stopnia

⁷ Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie maksymalnej wysokości opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia na rok akademicki 2014/2015 (Dz. U. z 2014 r., poz. 672) oraz z dnia 12 maja 2015 r. w sprawie maksymalnej wysokości opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia w uczelni publicznej na rok akademicki 2015/2016 (Dz. U. z 2015 r., poz. 712).

⁸ Zarządzenia Rektora AWF nr 56/3013/2014 z dnia 2 czerwca 2014 r. oraz nr 54/2014/2015 z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie wysokości opłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia w AWF.

⁹ Badanie dotyczyło 20 umów zawartych ze studentami studiów stacjonarnych I stopnia, 15 umów zawartych ze studentami studiów stacjonarnych II stopnia oraz 10 umów zawartych ze studentami studiów niestacjonarnych I stopnia i 5 umów ze studentami studiów niestacjonarnych II stopnia. Uczelnia nie prowadzi jednolitych studiów magisterskich stacjonarnych i niestacjonarnych. Na Wydziale Turystyki i Rekreacji w roku akademickim 2014/2015 nie było naboru na studia niestacjonarne I i II stopnia (ostatni nabór na studia niestacjonarne I i II stopnia odbył się na rok akademicki 2012/2013). Cykl kształcenia studentów I stopnia studiów niestacjonarnych kończy się w roku akademickim 2014/2015 (26 osób), natomiast cykl kształcenia studentów na studiach niestacjonarnych II stopnia zakończył się w roku akademickim 2013/2014. Na Wydziale Rehabilitacji w roku akademickim 2014/2015 również nie było naboru na studia niestacjonarne I i II stopnia (ostatni nabór na studia niestacjonarne odbył się w roku akademickim 2010/2011). Na Wydziale Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej studia niestacjonarne prowadzone były tylko na kierunku Wychowanie fizyczne. W roku akademickim 2014/2015 nie uruchomiono pierwszego rocznika tych studiów (dowód: akta kontroli, str. 106-107).

w latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015 przyjęto, że opłata za studia objęte planem studiów ustalana jest na każdy semestr oddzielnie, zamiast na cały okres studiów.

Dodatkowo w § 1 ust. 9 ww. uchwały stwierdzono, że wysokość opłat ustalona przez Rektora dla pierwszego roku studiów pozostaje niezmienna do dnia ukończenia przez studenta studiów na danym stopniu studiów, a podwyższenie opłaty w kolejnym roku akademickim może nastąpić jedynie stosownie do wskaźnika inflacji lub też z innych uzasadnionych przyczyn powodujących wzrost kosztów prowadzonych zajęć.

Należy zauważyć, że tego typu zapisy, iż wysokości opłat czesnego mogą ulec zmianie w planowanym okresie studiów o wskaźnik inflacji (wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych) znajdują się w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (np. pozycja nr 6026, 5589, 1286), dostępnym na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (www.uokik.gov.pl).

(dowód: akta kontroli str. 55-65; 66-77, 165-176, 221-229, 230-245)

2. Stosownie do § 9 ust. 1 uchwały nr 78/2012/2013 Senatu AWF z dnia 28 maja 2013 r. o całkowite lub częściowe zwolnienie z opłat za usługi edukacyjne świadczone przez Uczelnię mogą występować studenci, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej z powodów losowych oraz legitymujący się jednocześnie wysoką średnią ocen, co najmniej 4,9 za ostatni okres zaliczeniowy. Takie określenie warunku zwolnienia - całkowitego lub częściowego - wskazuje, że student osiągający wybitne wyniki w nauce (średnia ocen co najmniej 4,9), żeby móc ubiegać się o zwolnienie, musi znaleźć się „z przyczyn losowych” w trudnej sytuacji materialnej. Zwolnienie nie przysługuje zatem studentowi, który jest w trudnej sytuacji materialnej (stan względnie trwały), ale takiemu, który w niej się „znalazł z przyczyn losowych” (stan chwilowy, przemijający). Jeżeli student jest w trudnej sytuacji materialnej i osiąga wybitne wyniki w nauce, może nie być zaliczony do studentów spełniających ten warunek. Zakres zwolnienia (w całości lub w części) powinien określić we wniosku student, ale uchwała nr 78/2012/2013 nie określa kryteriów jakimi ma się kierować student, jak również dziekan wydziału, który podejmuje decyzję w sprawie wniosku studenta i prorektor rozpatrujący odwołanie od decyzji dziekana (§ 9 ust. 8 i 9 uchwały nr 78/2012/2013). Uchwała nie precyzuje także, co należy rozumieć pod pojęciem „wyjątkowych okoliczności”, które uprawniają studenta legitymującego się średnią ocen na poziomie co najmniej 4,7 za ostatni okres zaliczeniowy do ubiegania się o częściowe zwolnienie z opłat. Wniosek studenta powinien być udokumentowany. Nieudokumentowanie skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia (§ 9 ust. 5 i 6 uchwały). Uchwała nr 78/2012/2013 Senatu AWF z dnia 28 maja 2013 r. nie określa jednak jakie dokumenty student powinien do wniosku załączyć, żeby wykazać spełnienie warunków uprawniających go do zwolnienia. Analogiczne zastrzeżenia i uwagi budzą warunki zwolnienia studenta, który „aktywnie” działa w organach samorządu studenckiego. W uchwale nie jest sprecyzowane, jak student ma wykazać, że jego udział w organach samorządu studenckiego ma charakter „aktywny”. Sama informacja organu samorządu o tym, że wnioskodawca jest jego członkiem może nie wystarczyć w świetle tej regulacji, albowiem warunkiem ubiegania się o zwolnienie jest „aktywne” działanie w organach samorządu studenckiego.

3. W kontrolowanym okresie Uczelnia nie zamieszczała na swojej stronie internetowej m.in. wzoru umowy ze studentami, informacji o wysokości opłat za usługi edukacyjne określonych w art. 99 ust. 1 PSW, a także o wysokości kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do świadczenia usług edukacyjnych, do czego zobowiązywał Uczelnię art. 160a ust. 6 PSW, który wszedł w życie z dniem 1 października 2014 r.

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) AWF zamieszczono informację, że dostęp do treści aktów prawnych jest dostępny wyłącznie z sieci wewnętrznej AWF. Na stronie Uczelni udostępniono jedynie wykaz uchwał Senatu i zarządzeń Rektora AWF.

Rektor AWF wyjaśnił, że nie jest możliwe podanie dokładnej daty upublicznienia na stronie internetowej Uczelni wskazanych aktów prawnych z powodu problemów związanych

z procesem wdrażania nowej witryny internetowej, w tym także nowej strony BIP, który trwa od września 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 272, 276-279, 281-324)

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli uchwalone przez władze AWF i obowiązujące w latach akademickich 2014/2015 oraz 2015/2016 zasady pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne były, z wyjątkami, o których niżej mowa, zgodne z przepisami ustawy PSW. Najwyższa Izba Kontroli ma natomiast uwagi do ustalonych przez Uczelnię trybu i warunków zwalniania z tych opłat oraz do sposobu realizacji przez AWF obowiązku umieszczania na stronie internetowej określonych w ustawie PSW dokumentów i informacji.

Określone przez Senat Uczelni zasady wiążące Rektora AWF przy zawieraniu umowy ze studentami nie były w pełni przestrzegane. Niezgodne z § 1 ust. 1 pkt 7 uchwały nr 78/2012/2013 Senatu AWF z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne świadczone przez AWF, w § 5 pkt 8 umów zawieranych ze studentami pierwszego roku studiów niestacjonarnych I i II stopnia w latach akademickich 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015 przyjęto, że opłata za studia objęte planem studiów ustalana była na każdy semestr oddzielnie, a nie cały okres studiów.

Uczelnia nie zamieściła na swojej stronie internetowej wzoru umowy ze studentami, informacji o wysokości opłat za usługi edukacyjne określonych w art. 99 ust. 1 PSW, a także o wysokości kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do świadczenia usług edukacyjnych.

2. Zgodność wysokości i rodzaju opłat pobieranych od studentów z obowiązującymi przepisami prawa oraz postanowieniami wewnętrznymi Uczelni.

Opis stanu faktycznego

2.1. W cyklu kształcenia kończącym się w roku akademickim 2013/2014 najwyższe koszty kształcenia studentów odnotowano na Wydziale Rehabilitacji w Warszawie na kierunku Fizjoterapia¹⁰: na studiach stacjonarnych I stopnia – 15 547,8 tys. zł i II stopnia – 7 630,2 tys. zł oraz na studiach niestacjonarnych I stopnia - 4 292,5 tys. zł (nie były prowadzone studia II stopnia).

Najwyższe średnie koszty kształcenia (w przeliczeniu na jednego studenta) wystąpiły:

1) na kierunku Fizjoterapia w Warszawie: na studiach stacjonarnych I stopnia – 54,2 tys. zł, na studiach stacjonarnych II stopnia – 29,9 tys. zł, natomiast na studiach niestacjonarnych I stopnia – 117,8 tys. zł;

2) na Wydziale Wychowania Fizycznego¹¹ w Warszawie na kierunku Wychowanie fizyczne wyniosły odpowiednio:

- na studiach stacjonarnych I i II stopnia odpowiednio: 48,2 tys. zł i 31,7 tys. zł;

- na studiach niestacjonarnych I i II stopnia odpowiednio: 29,6 tys. zł i 29,6 tys. zł.

(akta kontroli, str. 139-144, 155-160, 196)

2.2. W cyklu kształcenia zakończonym w roku akademickim 2013/2014 r. opłaty określone w art. 99 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy PSW, tj. związane odpowiednio z kształceniem studentów na studiach niestacjonarnych oraz powtarzaniem określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowalających wyników w nauce, nie przekraczały kosztów prowadzenia studiów niestacjonarnych oraz zajęć na studiach stacjonarnych. Koszty poniesione przez AWF w powyższym cyklu kształcenia związane z prowadzeniem studiów niestacjonarnych wyniosły 25 271 tys. zł, natomiast opłaty ponoszone przez studentów studiów niestacjonarnych z tytułu powtarzania zajęć z powodu niezadowalających wyników w nauce wyniosły 497,9 tys. zł (2% poniesionych kosztów). Natomiast koszty poniesione na uruchomienie i prowadzenie studiów stacjonarnych w cyklu

¹⁰ Przy 2 243 studentów ogółem w cyklu zakończonym w 2014 r. (na studiach stacjonarnych – 2 118 i na studiach niestacjonarnych – 125).

¹¹ Przy liczbie studentów 6 925 w cyklu zakończonym w 2014 r (4 852 na studiach stacjonarnych I i II stopnia i 2 073 na studiach niestacjonarnych I i II stopnia).

kształcenia zakończonym w roku akademickim 2013/2014 wyniosły 101 211,1 tys. zł, natomiast opłaty ponoszone przez studentów z tytułu powtarzania zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce wyniosły 1 986,3 tys. zł (2% poniesionych kosztów).

(dowód: akta kontroli, str. 142, 197)

Zgodnie z § 16 ust. 4 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych¹² w AWF koszty działalności dydaktycznej rozliczano i ewidencjonowano w latach akademickich w podziale na koszty kształcenia na studiach I stopnia, studiach II stopnia (w podziale na koszty kształcenia na studiach stacjonarnych i studiach niestacjonarnych), studiach doktoranckich oraz na koszty pozostałej działalności dydaktycznej.

(dowód: akta kontroli, str. 196)

2.2. Zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały Senatu Uczelni nr 78/2012/2013 z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie pobierania opłat za usługi edukacyjne świadczone przez AWF¹³, wysokość lub sposób naliczania opłat za usługi edukacyjne, określone w art. 99 ust. 1 pkt 2 ustawy PSW, tj. opłat za powtarzanie określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowolających wyników w nauce, ustalał Rektor po otrzymaniu informacji od dziekanów. W powyższej uchwale Senatu AWF postanowiono, że Rektor może powierzyć kompetencje do ustalania dziekanom wydziałów wysokości opłat za usługi edukacyjne, na podstawie zasad przez siebie ustalonych, z wyjątkiem m.in. określania wysokości opłat za powtarzanie określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowolających wyników w nauce. Senat AWF, w § 1 ust. 5 powyższej uchwały postanowił, że dziekan wydziału lub osoba przez niego upoważniona, w przypadku nieskorzystania przez Rektora z możliwości powierzenia dziekanom kompetencji w powyższym zakresie, składa wnioski do Rektora w sprawie wysokości opłat wymienionych w ust. 1 za usługi edukacyjne (w tym także opłat za powtarzanie określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowolających wyników w nauce) w terminie do 30 marca każdego roku lub innym wyznaczonym przez Rektora.

Zasady pobierania i sposobu naliczania opłat za powtarzanie przedmiotu z powodu niezadowolających wyników w nauce określało zarządzenie Rektora AWF w tej sprawie nr 72/2012/2013 z dnia 13 maja 2013 r. Wysokość powyższych opłat ustalali w latach akademickich 2013/2014-2014/2015 w drodze decyzji dziekani wydziałów, uwzględniając wzór wyliczania opłat określony w powyższym zarządzeniu.

Na wydziałach w Warszawie przykładowe opłaty ustalone przez dziekanów wynosiły w roku akademickim 2014/2015:

- na Wydziale Wychowania Fizycznego na studiach stacjonarnych 724 zł (przy 20 godzinach przeznaczonych na powtarzany przedmiot) i 543 zł (przy 15 godzinach przeznaczonych na powtarzany przedmiot); na studiach niestacjonarnych wysokość opłat wynosiła 378 zł (przy 12 godzinach przeznaczanych na powtarzany przedmiot) i 283 zł (przy 9 godzinach przeznaczanych na powtarzany przedmiot);
- na Wydziale Turystyki i Rekreacji na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych: 280 zł (do 15 godzin przeznaczonych na powtarzany przedmiot) i 560 zł (do 30 godzin) i 840 zł (do 45 godzin i więcej);
- na Wydziale Rehabilitacji od 145 zł do 580 zł (do 10 godzin przeznaczonych na powtarzany przedmiot) i od 1.300 zł do 5.220 zł (do 90 godzin, w zależności od liczebności w grupy).

(dowód: akta kontroli str. 66-77, 78-80, 180-187, 221-229)

2.3. W latach akademickich 2012/2013-2014/2015 studenci AWF nie byli zobowiązani do uiszczania innych opłat niż określonych w umowie, w szczególności dotyczy to pobierania przez Uczelnię opłat za: rejestrację na kolejny semestr lub rok studiów, egzaminy, w tym

¹² Dz. U. z 2012 r., poz. 1533.

¹³ Tekst jednolity uchwały według stanu na dzień 22 lipca 2015 r. stanowiący załącznik nr 1 do uchwały nr 70/2014/2015 z dnia 14 lipca 2015 r. Wcześniej obowiązywała uchwała Senatu AWF nr 9/2006/2007 z dnia 30 stycznia 2007 r. w sprawie zasad pobierania opłat za kształcenie.

poprawkowy, komisyjny, egzamin dyplomowy, wydanie dziennika praktyk zawodowych, złożenie i ocenę pracy dyplomowej oraz wydanie suplementu do dyplomu. Uczelnia nie pobierała od studentów opłat określonych w umowie przed jej zawarciem¹⁴.

Podczas kontroli NIK uchwałą nr 71/2014/2015 Senatu AWF z dnia 14 lipca 2015 r. zmieniono wzór umowy zawieranej ze studentami pierwszego roku studiów, o której mowa w art. 160a ust. 1 ustawy PWS, poprzez dodanie informacji o trzyletnim terminie przedawnienia roszczeń wynikających z zawartej umowy.

(dowód: akta kontroli, str. 90-93, 106-107, 188, 221-229, 262-264)

2.4. Studentom wybranego do badania w sposób celowy kierunku Wychowanie fizyczne studiów niestacjonarnych I i II stopnia zapewniono warunki kształcenia porównywalne z warunkami na studiach stacjonarnych.

W cyklu kształcenia zakończonym w roku akademickim 2014/2015 liczba nauczycieli akademickich zaliczona do minimum kadrowego na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia oraz proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów spełniały warunki określone w § 13 i § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie studiów¹⁵. W roku akademickim:

- 2012/2013 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów wynosiły 1 : 10 i 1 : 5, natomiast na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia odpowiednio 1 : 9 i 1 : 3;
- 2013/2014 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów wynosiły 1 : 20 i 1 : 8, natomiast na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia odpowiednio 1 : 8 i 1 : 3;
- 2014/2015 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów wynosiły 1 : 12 i 1 : 5, natomiast na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia odpowiednio 1 : 9 i 1 : 2.

(dowód: akta kontroli, str. 161-164)

Zgodnie z uchwałą nr 15/2011/2012 Senatu AWF z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji w AWF w § 2 ust. 3 załącznika nr 1 (stanowiącego wytyczne Senatu w zakresie opracowania programów kształcenia dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia oraz formy studiów, określenia efektów kształcenia i programów studiów) określono, że w przypadku studiów niestacjonarnych liczba godzin dydaktycznych jest nie mniejsza niż 60% minimalnej ogólnej liczby zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych.

Na wybranym do badania kierunku Wychowanie fizyczne w cyklu kształcenia kończącym się w roku akademickim 2014/2015¹⁶ zrealizowano na studiach stacjonarnych I stopnia 1 968 godzin zajęć dydaktycznych, natomiast na studiach niestacjonarnych 1 273 godziny.

Na studiach stacjonarnych II stopnia w przypadku realizacji na ww. kierunku specjalizacji instruktorskiej student realizował 1 080 godzin dydaktycznych, specjalizacji trenerskiej – 1 330 godzin, specjalizacji rekreacji ruchowej – 1 035 godzin. Na studiach niestacjonarnych II stopnia w przypadku specjalizacji instruktorskiej student realizował 743 godziny

¹⁴ Badania dokonano na próbie celowej 60 umów zawartych ze studentami pierwszego roku studiów na kierunku Wychowanie fizyczne w roku akademickim 2014/2015 (po 15 umów zawartych ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia oraz po 15 umów zawartych ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia).

¹⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 1370.

¹⁶ Do rozliczenia studiów I stopnia wliczono godziny z lat akademickich: 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015. Do rozliczenia studiów II stopnia wliczono godziny z dwóch lat akademickich: 2013/2014 i 2014/2015. Ponieważ rok akademicki 2014/2015 kończy się we wrześniu br. w rozliczeniach nie ujęto godzin realizowanych na obowiązkowych obozach letnich w okresie lipiec- wrzesień 2015 r.

dydaktyczne, specjalizacji trenerskiej – 993 godziny, a specjalizacji rekreacji ruchowej – 698 godzin.

(dowód: akta kontroli, str. 276-279, 325-336, 337-345)

Na kierunku Wychowanie fizyczne w roku akademickim 2013/2014 - na ostatnim roku studiów II stopnia¹⁷ - na studiach stacjonarnych przeciętna liczebność grupy na seminarium dyplomowym wynosiła 13 studentów (seminaria dyplomowe stopnia dla 228 studentów prowadziło 17 promotorów), natomiast na studiach niestacjonarnych 15 studentów (5 promotorów prowadziło seminaia dyplomowe dla 74 studentów).

Pracę dyplomową (magisterską) obroniło na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia odpowiednio 32 (14%) i 53 studentów (74%), natomiast pracę dyplomową na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia odpowiednio 160 (66%) i 42 osoby (27%).

(dowód: akta kontroli, str. 161-164)

2.5. W Uczelni, w cyklu kształcenia obejmującym lata akademickie 2011/2012 – 2013/2014, zostało skreślonych 974 studentów, z tego: 631 na studiach stacjonarnych I i II stopnia (3,3%) i 343 na studiach niestacjonarnych I i II stopnia (6,8%).

Najwięcej studentów zostało skreślonych w powyższych latach po pierwszym roku studiów na kierunku Wychowanie fizyczne w Warszawie: na studiach stacjonarnych I stopnia odpowiednio: 67 (27,3%), 18 (34,7%) i 10 (38,8%), na studiach stacjonarnych II stopnia: 23 (9,5%) i 91 (62,8%), natomiast na studiach niestacjonarnych I stopnia odpowiednio: 102 (64,6%), 19 (73,5%) i dwie (74,7%).

Na kierunku Wychowanie fizyczne w Białej Podlaskiej na studiach stacjonarnych I i II stopnia skreślono odpowiednio: 56 (14%), 65 (17%) i 65 (27%) studentów, a na studiach niestacjonarnych 11 (9%), ośmiu (7%) i dwóch (5%) studentów.

(dowód: akta kontroli, str. 145-150)

2.6. W latach 2012-2015 nie wpłynęły do Rektora Uczelni skargi studentów dotyczące opłat za studia.

(dowód: akta kontroli, str. 106-107)

2.7. W 2008 r. na Wydziałach: Rehabilitacji i Wychowania Fizycznego w Warszawie oraz Wydziale Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej został przeprowadzony audyt wewnętrzny, którego celem było dokonanie oceny prawidłowości wykorzystywania przez AWF ustawowych uprawnień do pobierania opłat za zajęcia dydaktyczne, a zwłaszcza ustalania wysokości pobieranych opłat, zawierania umów ze studentami oraz windykowania należności pieniężnych z tytułu opłat za studia. Ustalenia audytora dotyczyły m.in.:

- niezamieszczenia cennika i zarządzenia Rektora o opłatach dodatkowych, tj. za powtarzanie jednego semestru, powtarzanie seminarium dyplomowego;
- przekraczania terminów wnoszenia przez studentów opłat za kształcenie na studiach niestacjonarnych – występowały 2 – 3 miesięczne opóźnienia w płatnościach;
- niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹⁸ które: wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub w część, przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy;
- zbyt ogólnikowego sformułowania niektórych zapisów umów: np. nie określały one terminów, po upływie których nastąpi skreślenie z listy studentów lub miały charakter zwrotów niedookreślonych takich jak: „ewentualne dodatkowe opłaty”, „znaczący wzrost kosztów”, „nieodpowiednie nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczaniem czesnego”;

¹⁷ Wydział Wychowania Fizycznego nie prowadzi jednolitych studiów magisterskich. W latach akademickich 2009/2010 – 2013/2014 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia nie były prowadzone seminaia dyplomowe. Nie były one również prowadzone w roku akademickim 2014/2015 na studiach stacjonarnych I stopnia.

¹⁸ Dz.U. z 2014 r., poz. 121 ze zm.

- braku w umowach precyzyjnych informacji o podwyżkach i ich przewidywanych częstotliwościach – umowa zawierana ze studentami nie posiadała zapisu, że Uczelnia może podwyższyć czesne, co powodowało, że przed rozpoczęciem studiów i przed zawarciem umowy student nie mógł się zapoznać z wysokością opłat umożliwiającą zaplanowanie wydatków i podjęcie prawidłowej decyzji o studiowaniu.

(dowód: akta kontroli, str. 115-134)

2.8. W wyniku przeprowadzonej w 2009 r. kontroli w zakresie kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego w latach akademickich 2007/2008 i 2008/2009, Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym wносиła o zapewnienie pełnej realizacji programu kształcenia, wprowadzenie do programu praktyk treści dotyczących zajęć w klasach I-III szkoły podstawowej oraz uregulowanie organizacji praktyk pedagogicznych odbywanych przez studentów studiów niestacjonarnych oraz zapewnienie skutecznego nadzoru nad ich przebiegiem.

W ramach realizacji zaleceń pokontrolnych NIK w Uczelni dokonano zmian w systemie organizacji praktyk pedagogicznych w celu zapewnienia sprawniejszego nadzoru nad ich przebiegiem w przypadku studentów studiów niestacjonarnych.

(dowód: akta kontroli, str. 108-114)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Decyzje w sprawie ustalania wysokości opłat związanych z powtarzaniem określonych zajęć w ramach danego przedmiotu z powodu niezadowalających wyników w nauce były podejmowane przez dziekanów, co było niezgodne z art. 99 ust. 2 PSW oraz § 1 ust. 2 uchwały Senatu nr 78/2012/2013 z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie pobierania opłat, stosownie do której wysokość lub sposób naliczania opłat za usługi edukacyjne określone w § 1 ust. 1 pkt 4 tejże uchwały, tj. opłat za powtarzanie określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowalających wyników w nauce, należą do kompetencji Rektora.

Rektor AWF wyjaśnił, że na podstawie § 1 ust. 2 uchwały nr 78/2012/2013 Senatu AWF z dnia 28 maja 2013 r. przyznano dziekanom prawo do ustalania wysokości opłat na wydziałach za powtarzanie określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowalających wyników w nauce (w ramach ustalonego przez Rektora algorytmu - zarządzenie nr 72/2012/2013 z dnia 13 maja 2013 r.). Faktycznie dziekani już wcześniej nabyli takie kompetencje na podstawie pełnomocnictw ogólnych udzielanych na kadencję organów Uczelni.

W trakcie kontroli NIK Senat AWF uchwałą nr 70/2014/2015 z dnia 14 lipca 2015 r. dokonał zmian w uchwale nr 78/2012/2013 wprowadzając możliwość powierzenia przez Rektora Uczelni dziekanom kompetencji do ustalania, w ramach określonych przez siebie zasad, wysokości opłat na wydziałach dotyczących m.in. opłat za powtarzanie określonych zajęć z powodu niezadowalających wyników w nauce w odniesieniu do obu form studiów.

(dowód: akta kontroli, str. 165-179, 180-184, 201, 199-204)

2. Uczelnia w latach akademickich 2014/2015-2015/2016 uzyskała nieuprawnione przychody w kwocie 4,5 tys. zł, z tytułu wniesienia przez 303 osoby ubiegające się o przyjęcie na kierunki, na które wymagany był sprawdzian sprawności fizycznej opłaty za postępowanie kwalifikacyjne w wysokości 100 zł. Faktycznie AWF zrezygnowała z przeprowadzenia tego sprawdzianu w roku akademickim 2014/2015 na pierwszy rok studiów niestacjonarnych na kierunku Wychowanie fizyczne (dla 117 osób) oraz w roku akademickim 2015/2016 na pierwszy rok studiów stacjonarnych na kierunku Turystyka i rekreacja (dla 186 osób).

Rektor AWF wyjaśnił, że kandydatom przyjętym na te kierunki studiów zostanie zwrócona do końca października 2015 r. różnica z powyższego tytułu w kwocie 15 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 102-103, 276-280)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uczelnia podejmowała nieskuteczne działania mające na celu wyegzekwowanie nieuiszczonych przez studentów opłat za zajęcia dydaktyczne, co spowodowało, że część należności uległa przedawnieniu (328,3 tys. zł.). Należności Uczelni z tego tytułu w latach 2011-2015 (do 31 sierpnia) wyniosły w 2012 r. - 2,3 tys. zł, w 2013 r. - 194,3 tys. zł, w 2014 r. - 278,8 tys. zł i w 2015 r. - 66,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 221-229, 276-279)

Ponadto w roku akademickim 2014/2015 studenci I i II stopnia studiów niestacjonarnych na kierunku Wychowanie fizyczne i studiów niestacjonarnych I stopnia na kierunku Turystyka i rekreacja wnosili opłaty z tytułu czesnego po terminie. Na kierunku Wychowanie fizyczne dotyczyło to 27 z ogółem 30 studentów. Natomiast na kierunku Turystyka i rekreacja na ogółem 20 studentów, siedmiu opłaciło czesne po terminie z należnymi odsetkami, a 11 nadal zalega z opłatami (kwota z odsetkami wynosi 11,2 tys. zł).

Rektor AWF wyjaśnił, że w przypadku nieuiszczenia przez studentów opłat za zajęcia dydaktyczne podejmowane były działania w celu odzyskania należności, na przykład na Wydziale Wychowania Fizycznego w Warszawie warunkiem przystąpienia do zajęć przez osoby powtarzające przedmiot (wpis warunkowy) lub korzystających z odpłatnej nauki w formie studiów niestacjonarnych (opłaty czesnego) jest wcześniejsze uregulowanie należnych opłat. W przypadku ich braku student nie jest wpisany na listę właściwej grupy, a tym samym nie ma możliwości uczestniczenia w zajęciach. Informacja o osobach, które nie uregulowały należnych płatności, a zostały skreślone z listy studentów, przekazywana jest do kwestury w celu wystawienia wezwania do zapłaty po skreśleniu.

(dowód: akta kontroli, str. 106-107, 135-138, 189-195)

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli AWF nieprawidłowo stosuje przepisy ustawy PSW regulujące właściwość organu uprawnionego do ustalania wysokości opłat, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy PSW. Ponadto Uczelnia nie zwróciła osobom ubiegającym się o przyjęcie części opłaty w związku z nieprzeprowadzeniem sprawdzianu sprawności fizycznej.

W latach akademickich 2014/2015-2015/2016 Uczelnia uzyskała nieuprawnione przychody w kwocie 4,5 tys. zł. Ich źródłem były opłaty wniesione przez 303 osoby ubiegające się o przyjęcie na kierunki, na które wymagany był sprawdzian sprawności fizycznej, opłaty za postępowanie kwalifikacyjne w wysokości 100 zł. Stwierdzono, że Uczelnia nie przeprowadziła tego sprawdzianu. Ponadto, w kontrolowanym okresie dziekani wydziałów, zamiast Rektora AWF, ustalali w drodze decyzji wysokość opłat za usługi edukacyjne związane z powtarzaniem określonych zajęć w ramach danego przedmiotu z powodu niezadowolających wyników w nauce na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

Uczelnia podejmowała nieskuteczne działania mające na celu wyegzekwowanie nieuiszczonych przez studentów opłat za zajęcia dydaktyczne, co spowodowało, że część należności uległa przedawnieniu (328,3 tys. zł.).

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, wnosi o dostosowanie regulacji wewnętrznych dotyczących zasad pobierania opłat do przepisu art. 99 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

¹⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096, zwana dalej „ustawą o NIK”.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

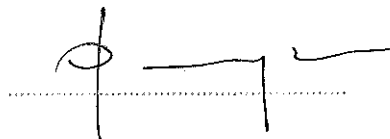
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 18 września 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Dyrektor

Piotr Prokopczyk

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'P' followed by a horizontal line and a wavy tail, positioned above a dotted horizontal line.

